

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 572/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Mišlinom, Južná trieda 9, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 143/1999, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 799/2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 1370/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 143/1999 (ďalej len „konanie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 799/2014 (ďalej len „konanie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 1370/2015 (ďalej len „konanie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní okresného súdu si navrhovateľka uplatňovala náhradu škody v sume 4 226,08 € s prísl., ktorá jej mala vzniknúť *„na jej proti vlhkosti neodizolovaných stavbách a to deliaceho múru medzi pozemkami navrhovateľky a odporčýň (sťažovateľiek, pozn.), starého domu a nového rodinného domu postaveného na hranici studne a tiež na zelenine uskladnenej v pivnici proti vlhkosti neodizolovanej stavby“*. Škoda mala navrhovateľke vzniknúť z dôvodu priesakov vlhkosti zo žumpy sťažovateľiek.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 143/1999 zo 16. novembra 2011 sťažovateľkám uložil zaplatiť navrhovateľke sumu 637,56 € s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol. Sťažovateľky uvádzajú, že okresný súd svoje rozhodnutie vo veľkej časti odôvodnil znaleckými posudkami. Proti tomuto rozsudku sťažovateľky podali odvolanie, ktorého obsah popísali vo svojej sťažnosti.

Krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 141/2012 z 28. júna 2012 rozsudok okresného súdu sp. zn. 7 C 143/1999 zo 16. novembra 2011 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľky uvádzajú, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia *„vytýka pochybenia Okresnému súdu... a vyjadruje právny názor, že je potrebné prisvedčiť účastníkom, ktorí na svojich odvolaniach, okrem iného, vytýkajú súdu nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia. A v poslednej vete predposledného odseku na tretej strane zrušujúceho uznesenia vyslovil Krajský súd v Žiline zásadný právny názor, že Okresný súd Liptovský*

Mikuláš v rozsudku dostatočným spôsobom tiež neodôvodnil svoje rozhodnutie, keď z neho nie je zrejmé, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal, keď mal za to, že obsah žumpy prenikol do nehnuteľností navrhovateľky. A na námietku navrhovateľky v jej odvolaní proti rozsudku odvolací súd potvrdil, že odporkyne nemôžu znášať škodu na deliacom múre medzi pozemkom navrhovateľky a pozemkom odporkýň, lebo navrhovateľka nerešpektovala rozhodnutie príslušného orgánu o odstránení tejto stavby. Podľa rozhodnutia o odstránení múra, ktoré je v spise, mal byť tento odstránený, lebo nebol odizolovaný proti vlhkosti a hrozilo, že sa zrúti.“.

Okresný súd následne rozsudkom sp. zn. 7 C 143/1999 zo 14. mája 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uložil sťažovateľkám zaplatiť navrhovateľke sumu 721,13 €. Sťažovateľky uvádzajú, že okresný súd v rozsudku určil, že „nezodpovedajú za škodu na deliacom múre /tak rozhodol i v predchádzajúcom rozsudku/ ale ani za údajnú škodu na zelenine, ktorej výšku ustálil v predchádzajúcom rozsudku na sumu 519,19,- Eur. Určil s odkazom na znalecký posudok [REDAKOVANÉ], že odporkyne spoluzodpovedajú v 50-tich %-tách zo sumy 1.442,26,- Eur len za škodu na múroch a pivnici domov. Pritom v predchádzajúcom rozsudku na základe toho istého posudku [REDAKOVANÉ] to bola polovica zo sumy len 755,92,- Eur.“. Podľa názoru sťažovateľiek okresný súd v tomto rozsudku „svojrázne a dá sa povedať účelovo až svojvoľne interpretuje obsah znaleckého posudku [REDAKOVANÉ]...“. Uvádzajú, že v odvolaní „nenamietali to čo znalec v posudku uviedol, ale namietali interpretáciu tohto posudku a skutkové a právne závery súdu, ktoré si súd vyvodil z tohto posudku“. Sťažovateľky tiež považujú za nesprávny záver okresného súdu, ktorý mal vo svojom rozsudku uviesť, že „znalec tiež v posudku konštatoval, že žumpa nevyhovuje predpísanej technickej norme, v čom súd vidí porušenie povinností žalovaných, zakladajúce ich zodpovednosť za škodu vzniknutú na nehnuteľnostiach žalobkyne bez ohľadu na množstvo priesakov, ktoré z nej unikli“. Podľa ich názoru uvedený záver je v rozpore aj so záverom krajského súdu, ktorý uviedol vo svojom uznesení sp. zn. 9 Co 141/2012 z 28. júna 2012 a ktorý spočíval v tom, že „Okresný súd Liptovský Mikuláš v rozsudku dostatočným spôsobom tiež neodôvodnil svoje rozhodnutie, keď z neho nie je zrejmé, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal, keď mal za to, že obsah žumpy prenikol do nehnuteľností navrhovateľky“.

Sťažovateľky proti tomuto rozsudku okresného súdu podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, ktorého obsah uvádzajú aj v sťažnosti.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 799/2014 z 30. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Sťažovateľky uvádzajú, že vo svojom rozsudku krajský súd mal uviesť, že „*pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcej skutočnosti a právne posúdenie veci, v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia. Ďalej uvádza, že príčinou vzniku škody na strane navrhovateľky boli jednak priesaky zo žumpy odporkýň, ako i vztlínanie zemnej vlhkosti, kde potom zohľadňoval nedostatočné zaizolovanie stavieb zo strany navrhovateľky.*“.

Sťažovateľky k tomu uvádzajú:

„1. stavby navrhovateľky neboli vôbec izolované proti vlhkosti, čo potvrdili aj znalci, teda nešlo o nedostatočné zaizolovanie,

2. ak priesaky zo žumpy prenikli až ku stavbám navrhovateľky, čo ale v konaní preukázané nebolo, zvlhčili pôdu okolo stavby a vlhkosť z pôdy sa vztlínaním a teda len vztlínaním mohla dostať do múrov stavieb

a preto sú skutkové aj právne závery prvostupňového súdu, s ktorými sa odvolací súd stotožnil nesprávne a podľa názoru odporkýň (sťažovateľiek, pozn.) svojvoľné a obe súdne rozhodnutia sú odôvodnené nedostatočne a sú preto nepreskúmateľné.“

Sťažovateľky ďalej uvádzajú, že „*k tomu, čo uvádza odvolací súd na 4. strane svojho rozsudku, uvádzame, že odporkyne predložili v už prvostupňovom konaní doklady o odbere vody od [REDAKOVANÉ] vodárenskej spoločnosti v množstvách od 8 do 42 m³ za kalendárny rok a preto zo žumpy odporkýň nemohlo unikať 377 litrov odpadu každú hodinu t. j. 9 m³ denne po celý rok, ktoré by podľa správnej interpretácie znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] mohlo spôsobiť vlhnutie nezaizolovaných stavieb navrhovateľky, ktoré ak by boli izolované ako to ukladajú stavebné predpisy, tak by nevlhli ani v prípade úniku odpadu zo žumpy v množstve 9 m³ každý deň. Preto je odôvodnenie prvostupňového súdu v rozopre so skutkovým stavom, odporkyne ho považujú za nekvalifikované a tým pádom*

aj nedostatočné a ak sa s ním odvolací súd stotožnil je aj jeho odôvodnenie rozsudku nedostatočné a prislúchalo mu hodnotiť dokazovanie ináč. Prvostupňový súd nemal odmietnuť vylúchnuť [REDACTED] ako svedka aby súd správne interpretoval to čo bolo v jeho posudku uvedené a odvolací súd nemal odobriť nevypočutie [REDACTED] a nesprávne závery prvostupňového súdu. Okresný súd viaceré dôkazy a vyjadrenia odporkýň vo svojom rozsudku opomenul a nevysporiadal sa s nimi a odvolací súd sa s tým v odvolacom rozhodnutí stotožnil.“.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovateľky prostredníctvom právneho zástupcu aj dovolanie, ktoré vo svojej sťažnosti citujú, pričom z jeho obsahu vyplýva, že obsah ich argumentácie v podanom dovolaní je v podstate totožný s ich odvolacími námietkami, ako aj s námietkami, ktoré predniesli vo svojej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vo vzťahu k postupu krajského súdu, teda že odôvodnenie rozsudku okresného súdu je v rozpore so skutkovým stavom, je nekvalifikované a nedostatočné, a keďže krajský súd tento rozsudok potvrdil, tak aj odôvodnenie rozsudku krajského súdu je nedostatočné, svojvoľné, a teda aj nepreskúmateľné. Tvrdia, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 1370/2015 z 23. júna 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie odmietol bez preskúmania vecnej správnosti napadnutého rozsudku. Sťažovateľky uvádzajú, že uznesenie najvyššieho súdu im bol doručené 28. júla 2016 a ich právnemu zástupcovi 1. augusta 2016.

Po poukázaní na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa aplikácie čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľky následne uvádzajú, že okresný súd, krajský súd aj najvyšší súd porušili ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, „ktoré zaručuje článok 12 ods. 2, čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s článkom 1 Dodatkového protokolu, článku 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie a článku 26 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach“.

Na základe uvedeného sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/143/1999 a Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/799/2114 (správne má byť sp. zn. 9 Co 799/2014, pozn.) a aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 1370/2015 porušili základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7 C/143/1999 zo 14. 5. 2014 a rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co/799/2114 (správne má byť sp. zn. 9 Co 799/2014, pozn.) z 30. 10. 2014 a aj uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 1370/2015 z 23. 6. 2016 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 239,44,- Eur, ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Jozefa Mišlina, advokáta, Južná tr. 9, 040 01 Košice, do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 239,44,- Eur, ktorú je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Jozefa Mišlina, advokáta, Južná tr. 9, 040 01 Košice, do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania bolo sťažovateľkami namietané porušenie ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 143/1999, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 799/2014 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 1370/2015.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateliek postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 143/1999

Z princípu subsidiarity, ktorý je zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, II. ÚS 372/08).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Napriek tomu, že sťažovateľky v petite sťažnosti napádajú len postup okresného súdu v označenom konaní, z povahy veci, ale aj z bodu 2 petitu sťažnosti vyplýva, že namietaný postup vyústil do vydania rozhodnutia, konkrétne rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 143/1999 zo 14. mája 2014. Proti tomuto rozsudku okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľkám vo vzťahu k okresnému súdu mal preto krajský súd v rámci odvolacieho konania, čím je teda vylúčená právomoc ústavného súdu. Sťažovateľky právo podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu využili a krajský súd o ňom riadne rozhodol.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateliek v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateliek postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 799/2014

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). Uvedené však platí, len vtedy, ak je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

Aplikujúc uvedený právny názor na prerokúvanú vec podali sťažovateľky proti postupu krajského súdu v označenom konaní sťažnosť včas.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukol'vek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať

a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06). Súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru však nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, IV. ÚS 113/2014).

Ústavný súd vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

V nadväznosti na to ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Sťažovateľky v petite sťažnosti síce napádajú len postup krajského súdu v napadnutom konaní, z povahy veci, ako aj z bodu 2 petitu sťažnosti vyplýva, že namietaný postup vyústil do vydania rozhodnutia, konkrétne rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 799/2014 z 30. októbra 2014, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu.

Podľa názoru sťažovateľiek k porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu v označenom konaní došlo z dôvodu, že krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu, a teda sa stotožnil s jeho skutkovým stavom, ktorý sťažovateľky považujú za nedostatočný, preto aj odôvodnenie rozsudku krajského súdu považujú za nedostatočné, svojvoľné a nepreskúmateľné. Sťažovateľky tiež namietajú, že krajský súd sa stotožnil aj s postupom okresného súdu, ktorý vo svojom rozsudku opomenul vykonať viacero dôkazov a nezohľadnil ich vyjadrenia, s ktorými sa nevysporiadal.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľiek, že rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie, ktoré síce najvyšší súd uznesením odmietol ako neprípustné, keďže bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, avšak v rámci skúmania podmienok prípustnosti dovolania najvyšší súd skúmal aj to, či v predmetnej veci ide o taký výnimočný prípad, keď by nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia zakladala vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f) v tom čase

platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd však v danom prípade nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo. Podľa názoru najvyššieho súdu rozsudok krajského súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie. Najvyšší súd dospel k záveru, že *„odvolací súd postačujúco odôvodnil svoj rozsudok, ktorým nadviazal na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý ako vecne správny potvrdil. Podľa dovolacieho súdu nižšie súdy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec – zistený skutkový stav – právne posúdili. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; takýto prístup reflektuje aj ostatne citovanú judikatúru ESLP. V prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým – ako už bolo spomenuté – tvorí jeden celok.“*

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd uvádza, že už nemôže byť daná jeho právomoc posúdiť v tomto rozsahu argumentáciu sťažovateľiek v ich sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní.

Pokiaľ sťažovateľky nesúhlasia so skutkovými zisteniami, ktoré okresný súd vyvodil z vykonaného dokazovania a krajský súd ich potvrdil, ústavný súd v nadväznosti na to poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej už uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011, IV. ÚS 445/2013, IV. ÚS 762/2013). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom)

sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Pokiaľ majú sťažovateľky na vec iný právny názor, ústavný súd poukazuje tiež na to, že rozdielne právne posúdenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja účastníci konania, ktorí majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu, ktorá spravidla vyplýva zo zmluvného vzťahu medzi sporovými stranami. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (m. m. IV. ÚS 135/2012, IV. ÚS 449/2013, IV. ÚS 113/2014). Sťažovateľkami namietané pochybenia v postupe krajského súdu v označenom konaní a v jeho rozsudku podľa názoru ústavného súdu nedosahujú taký ústavnoprávny rozmer, ktorý by vytváral priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu vyjadreného v čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť sťažnosť sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna

intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09).

Pretože ústavný súd v predmetnej veci nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľiek na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku jeho právomoci, ako aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľiek postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 1370/2015

Napriek tomu, že sťažovateľky v petite sťažnosti žiadajú vysloviť porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, v odôvodnení ich sťažnosti absentuje jej odôvodnenie v zmysle požiadavky ustanovenej v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde týkajúcej sa ich tvrdenia o porušení ich práv vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu v označenom konaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok podľa názoru ústavného súdu podanie sťažovateľiek neobsahuje napriek tomu, že sťažovateľky svoju sťažnosť koncipovali prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu.

Ústavný súd preto konštatuje, že subjektívny názor sťažovateľiek o porušení ich označených práv nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by umožnili prijatie takéhoto záveru aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie. Nedostatok odôvodnenia ma významné procesné dôsledky.

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej nie je povinný odstraňovať nedostatky zákonom predpísaných náležitostí z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 77/08, IV. ÚS 159/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 252/09, IV. ÚS 159/2010, II. ÚS 522/2014).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti odmietol už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Nad rámec odôvodnenia tejto časti svojho rozhodnutia ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľiek odmietol podľa § 243b

ods. 5 v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP z dôvodu, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a preto sa najvyšší súd nezaoberal preskúmaním rozsudku krajského súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd po zistení, že sťažovateľky podali dovolanie včas, skúmal, či toto dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť, pričom dospel k záveru, že v predmetnej veci je nepochybné, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 ods. 1 až 3 OSP. V ďalšej časti svojho rozhodnutia sa preto zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP, a vzhľadom na obsah dovolania sťažovateľiek sa osobitne zameril na posúdenie otázky, či postupom vo veci konajúcich súdov nebola sťažovateľkám odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP tým, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie. Podľa názoru najvyššieho súdu však odôvodnenie rozsudku krajského súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých krajský súd ako súd odvolací založil svoje rozhodnutie. Najvyšší súd po poukázaní na judikatúru ústavného súdu týkajúcu aplikácie čl. 46 ods. 1 ústavy, na § 157 ods. 2 OSP, ako aj ustálenú rozhodovaciu prax dovolacích súdov v obdobných veciach a preskúmaní prejednávanej veci dospel k záveru, že *„odvolací súd postačujúco odôvodnil svoj rozsudok, ktorým nadviazal na rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý ako vecne správny potvrdil... nižšie súdy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok splňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých dôkazov pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec – zistený skutkový stav – právne posúdili...“*. Najvyšší súd sa napokon vysporiadal aj so sťažovateľkami namietaným právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP a dospel k záveru, že keďže v prejednávanej veci neboli splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nebolo možné napadnutý rozsudok krajského súdu podrobiť vecnému preskúmaniu. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v predmetnej veci postupoval v medziach svojej právomoci a v súlade s príslušnými ustanoveniami v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku a výrok svojho rozhodnutia o odmietnutí dovolania sťažovateľiek ako neprípustného odôvodnil primeraným spôsobom.

Z tohto pohľadu možno sťažnosť sťažovateľiek považovať za zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite ich sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2017